

AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLER İÇİN EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ
YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - (1) Bu Yönergenin amacı; Aydın Adnan Menderes Üniversitesinin ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında öğrenim gören özel gereksinimli öğrenciler için eğitim-öğretim ve ölçme-değerlendirme süreç ve işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 - (1) Bu yönergenin Aydın Adnan Menderes Üniversitesi ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında kayıtlı bulunan özel gereksinimli öğrencilerin karşılaştıkları dezavantajları ortadan kaldırmak ve üniversitede akademik, sosyal ve kültürel ortamlara eşit fırsatlarla katılımlarını sağlamaya yönelik usul ve esasları kapsar.

Dayanak

Madde 3 - (1) Bu yönerge; 04/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendi ile 14 üncü maddesine, 07/07/2005 tarih ve 25868 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan Engelliler Hakkında Kanun, 14/08/2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği, Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ve Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 – (1) Bu Yönergede geçen;

a) **Akademik Birim:** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi bünyesinde bulunan meslek yüksekokulu, yüksekokul, fakülte ve enstitüleri,

b) **Akademik Danışman:** Özel gereksinimli öğrencinin eğitimine yönelik planlama ve düzenlemeleri yapabilmesi, mesleği ve yaşamına yönelik hedefler belirleyebilmesi, eğitim öğretim sürecine ilişkin sorunlarla başa çıkabilmesi ve çözüm üretebilmesi konusunda danışmanlık yapan öğretim elemanını,

c) **Ders:** Aydın Adnan Menderes Üniversitesinin ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında yer alan zorunlu/ seçmeli ve teorik/uygulamalı dersleri,

ç) **Ders sorumlusu:** Özel gereksinimli öğrencilerin alacağı/almış oldukları söz konusu dersin sorumlusu olan öğretim elemanı ya da elemanlarını,

d) **Engelli Öğrenci Birimi:** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimini,

e) **Özel gereksinimli öğrenci:** Bedensel, zihinsel, duyuşal ve psiko-sosyal yeteneklerini kullanma ve toplum yaşamına uyum sağlama ile günlük ihtiyaçlarını karşılamada desteğe gereksinim duyan öğrenciyi,

f) **Rektör:** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Rektörünü,

g) **Senato:** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Senatosunu,

ğ) **Sınav:** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim programlarında yapılan bütün sınavları,

- h) **Üniversite:** Aydın Adnan Menderes Üniversitesini,
ı) **Yönetim Kurulu:** İlgili Yönetim Kurulunu

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Eğitim-Öğretim Uygulamaları

Ders uygulamaları

Madde 4- (1) Özel gereksinimli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde, ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve özel gereksinimli öğrencilerin ders uygulamaları nedeni ile başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesi için aşağıdaki hususlara riayet edilir:

a) Ders sorumlusu özel gereksinimli öğrencilere yönelik ders materyali konusunda Üniversite Engelli Öğrenci Birimi ile işbirliği yapar.

b) Sınıflarda özel gereksinimli öğrencilerin oturma ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler alınır.

c) Engel durumundan kaynaklanan ihtiyaçlarına göre özel gereksinimli öğrencilerin dersleri izlemede kolaylaştırıcı bilgisayar, tablet, cihaz vb. araç ve gereçlerin kullanımına izin verilir.

ç) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin dersle ilgili görsel materyalleri görenlerle eşit miktarda kavrayabilmesi için dersi veren öğretim elemanı tarafından sesli betimleme yapılır.

d) Özel gereksinimli öğrencilere verilen ödev ve projeler bu öğrencilerin engel grubu dikkate alınarak uyarlanır.

e) Özel gereksinimli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders veren / sunum yapan ders sorumlusu, ders ile ilgili olarak hazırlayacağı slayt, sunum, sinevizyon, tepegöz vb. dokümanları engel gruplarını dikkate alarak hazırlar.

f) Derste yapılan sunumlara elektronik ortamda ulaşılabilmesi sağlanır.

g) Maddi güçlüğü olan özel gereksinimli öğrencilerin eğitimle ilgili olan özel nitelikli araç ve gereçleri ilgili akademik birim veya Üniversite Engelli Öğrenci Birimi tarafından imkanlar ölçüsünde temin edilir ve öğrenciye dönemlik veya yıllık olarak teslim edilir

ğ) Her eğitim-öğretim yılı başında Üniversite Engelli Öğrenci Birimi tarafından özel gereksinimli öğrencilere oryantasyon toplantısı yapılır.

h) Ders sorumlusu özel gereksinimli öğrencilerden işitme engelli öğrencilerin olabileceği düşüncesi ile dersi sınıfa dönük olarak anlatmalıdır.

Sınav uygulamaları

Madde 5- (1) Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında özel gereksinimli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi ve başarılarının olumsuz etkilenmemesi için Üniversitemiz Engelli Öğrenci Biriminden destek talep edilebilir ve aşağıdaki hususlara riayet edilir:

a) Sınav görevlileri tarafından sınav ya da sorular ile ilgili yapılacak olan duyuru, hatırlatma ya da düzeltmelerin özel gereksinimli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurularak yapılması sağlanır,

b) Özel gereksinimli öğrenciler için, asansör olmayan binalarda, mümkün olduğunca binaların giriş katlarında bulunan, ulaşılması kolay sınav salonları planlanır,

c) Özel gereksinimli öğrenci talep ederse başkalarından rahatsız olmayacakları, başkalarını da rahatsız etmeyecekleri bir ortamda tek kişi olarak iki görevli tarafından sınava tabii tutulmaları sağlanır,

ç) Sınav öncesi yapılacak duyuru ve ilanlarda özel gereksinimli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurulur,

d) İhtiyaç duyulması halinde özel gereksinimli öğrencilerin sınava yardımcı araç-gereçle (işitme cihazı, teleskopik gözlük, büyüteç vs) ya da tıbbi araç-gereçle (insülin pompası vs) girmesine izin verilir,

e) Engel durumlarına göre öğrencilerin sınavları eğer uygunsa çoktan seçmeli test şeklinde yapılır, aksi takdirde özel gereksinimli öğrencilerin talepleri doğrultusunda sınavlarını bilgisayar ortamında yazmaları sağlanır,

f) İhtiyaç duyulması halinde yazılı sınavlarda refakat edecek, sınav olunan konunun terminolojisine hâkim bir öğretim elemanı okuyucu-işaretleyici/yazıcı olarak görevlendirilir,

g) Görme engelli öğrenciler için, imkânlar doğrultusunda soru kitapçıkları, Kabartma (Braille) tarzında ya da sesli olarak, kısmi görme engeli olanlar için 16-18 puntolarda hazırlanır,

ğ) Okuyucu-işaretleyici/yazıcı ya da büyük puntolu soru kâğıdı ya da kitapçığı ile sınava giren görme engelli öğrencilere, doğuştan ağır işitme engeli olanlara, yazma ve hareket güçlüğü çeken öğrencilere sınav süresinin yarısı kadar ek süre verilir, görme engelli öğrenciler şekilli sorulardan muaf tutulur.

h) Asperger sendromu ve dikkat eksikliği tanısı olan öğrencilerin ayrı bir derslikte sınava alınması sağlanır, ışık ve ses gibi dikkat dağıtıcı unsurlar olabildiğince azaltılır, söz konusu öğrencilere ek süre verilir, yalın ve açık bir dil ile açıklama yapılır,

ı) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde, sınav görevlisi nezaretinde, özel gereksinimli öğrencilerin tuvalet ihtiyaçlarını karşılamalarına izin verilir,

i) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde, özel gereksinimli öğrencilerin, karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, görevli nezaretinde, geri dönmek kaydıyla sınava kısa süreliğine ara vermesine sınav yürütücüsü tarafından izin verilir.

j) Özel öğrenme güçlüğü olan öğrenciler istekte bulunmaları hâlinde tek kişilik sınıflarda sınavlara alınır. Bu öğrencilere ek süre verilir. Tercih etmeleri durumunda okuyucu ve kodlayıcı eşliğinde sınava alınır.

k) Hareket güçlüğü olan öğrenciler için uygun mobilyaların bulunduğu erişilebilir sınav salonları seçilir, bilgisayar kullanımına izin verilir, ek süre verilir ve dinleme molaları verilir.

l) Uzun süre aynı pozisyonda kalmanın sakıncalı veya zorlayıcı olduğu durumlarda öğrencinin talebi gereği tercih ettiği pozisyonda (uzun oturarak, yüzüstü yatarak vb.) sınav olması sağlanabilir.

(2) Yukarıda belirtilen hususlar özel gereksinimli öğrencilerin danışmanları tarafından takip edilir ve gerektiğinde uygulanması konusunda ilgili Bölüm Başkanlığı bilgilendirilir.

Sınavda ara talebi

Madde 6 - (1) Özur veya bir hastalığı olan öğrenci, durumunu önceden birimine belgelemesi halinde sınavda dinlenme arası talep edebilir.

(2) Aşağıdaki durumların meydana gelmesi halinde sınavda ara talep edilebilir;

a) Travmatik beyin yaralanması olan öğrenci, konsantrasyonunu arttırmak,

b) Diyabeti olan öğrenci ilaç almak, yiyecek veya su ihtiyacını karşılamak,

c) Ağrı veya psikiyatrik sorunlar nedeniyle ilaç tedavisi altında olan öğrenci, eğer gerekiyorsa, dinlenmek veya ilacını almak,

ç) Omurilik yaralanması geçiren bir öğrenci kaslarındaki spazmı ve gerilmeleri vb. gidermek üzere egzersiz yapmak ve dinlenmek.

Sınavlara hazırlık

Madde 7 - (1) Özel gereksinimli öğrencinin sınavlara hazırlanabilmesi için ders notlarının önceden verilmesine, ödevler için daha uzun süre verilmesine özen gösterilmelidir. Ders sorumlusu ders notlarını sınav öncesinde görme engeli olan öğrenciler için ses kayıtları, işitme engeli olan öğrenciler için yazılı çıktı, kısmi görme kaybı olanlar için büyük punto ile çoğaltılmış şekilde olmasına özen gösterir ve bu konuda Engelli Öğrenci Birimi tarafından ders sorumlusuna ve öğrenciye destek verilir.

Ders muafiyeti

Madde 8 - (1) Özel gereksinimli öğrencilerin özel durumları nedeniyle almaları mümkün olmayan teorik ve uygulamalı dersler için muafiyet yerine, ilgili birimin onayı ile öğrencinin durumuna göre akademik danışmanın ve dersi veren öğretim üyesinin görüşleri doğrultusunda intibak yapılması veya intibakın mümkün olmadığı durumlarda öğrencinin muaf tutulmasının istendiği dersin niteliğine göre (zorunlu/seçimlik) aynı kredide başka bir dersi seçmesi sağlanır.

Kısmi zamanlı öğrenci ve gönüllü öğrenci desteği

Madde 9 - (1) Özel gereksinimli öğrencilere, Üniversite Engelli Öğrenci Birimi tarafından gerekli görülen durumlarda ders çalışma konusunda kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrenci destek hizmeti verilebilir.

(2) Bu hizmetin sağlanabilmesi için;

- Üniversite Engelli Öğrenci Birimi her eğitim ve öğretim yılı başında tespit edilen ihtiyaca göre Üniversiteden kısmi zamanlı öğrenci talebinde bulunur.
- Kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencinin, özel gereksinimli öğrencinin eğitim gördüğü alanla ilişkili olmasına dikkat edilir.
- Üniversite Engelli Öğrenci Birimi özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda, tahsis edilen kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencilerin verecekleri destek hizmetini koordine eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hizmetlere Erişim

Mimari erişim

Madde 10 - (1) Özel gereksinimli öğrencilerin Üniversitenin açık ve kapalı mekanlarında güçlük çekmeden erişimlerinin sağlanması için aşağıdaki düzenlemeler yapılır:

a) Üniversitenin yeni yapılanmasında yer alacak tüm mimari alanlar, özel bir ek tasarıma veya düzenlemeye gerek duyulmaksızın, mümkün olduğunca (özel gereksinimli öğrenciler de dikkate alınarak) herkes tarafından kullanılabilir şekilde, ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak tasarlanır.

b) Mevcut binalarda mimari erişilebilirliğe ve dersliklere yönelik ulusal ve uluslararası standartlar göz önüne alınarak, yapı ya da mekâna uygun ve uyarlanabilen projelerle gerekli tadilatlar yapılır.

c) Hareket engeli olan öğrenciye mevcut asansörlerin kullanım izni verilir.

ç) Üniversite Engelli Öğrenci Birimi özel gereksinimli öğrencinin kayıtlı olduğu akademik birime ulaşımı konusunda imkânlar ölçüsünde destek sağlar.

d) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin dersliklerini kimsenin yardımı olmadan bulabilmeleri için binalar içinde kabartma yazı dâhil gerekli tedbirler alınır.

Bilgiye erişim

Madde 11 - (1) Özel gereksinimli öğrencilerin Üniversitenin web tabanlı hizmetlerine erişebilmeleri için verilen bütün web hizmetleri W3 standartları göz önünde bulundurularak hazırlanır. Üniversite web sitesi ana sayfası, Üniversiteye bağlı akademik birimlerin internet sayfaları, öğrenci otomasyon sistemi ve web tabanlı eğitim yapan bölümler gelişen ve değişen teknolojiler kullanılarak geliştirilir ve düzenli olarak güncellenir.

(2) Özel gereksinimli öğrencilerin Üniversite Merkez Kütüphanesi ve akademik birim kütüphanelerinden talep ettikleri yayınlar, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na uygun olarak istedikleri formatta çoğaltılır veya ödünç olarak verilir.

(3) Engelli Öğrenci Birimi tarafından özel gereksinimli öğrencilerin dersleriyle ilgili ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunacak her türlü materyal, talebi doğrultusunda öğrencinin istediği formatta (MP3, Braille, MS Word, PDF vb.) hazırlanır.

Sağlık ve rehabilitasyon hizmetlerine erişim

Madde 12 - (1) Üniversitede eğitim gören özel gereksinimli öğrencilerin Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hastanesi ve Mediko Sosyal Merkezinden öncelikli olarak yararlanmaları için gerekli düzenlemeler yapılır.

(2) Üniversitede eğitim gören özel gereksinimli öğrencilerin engellilik raporu alma veya yenilemeleri sürecinde kendilerine öncelik ve kolaylık sağlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İyi tutum ve davranış eğitimi

Madde 13 - (1) Özel gereksinimli öğrencilere iyi tutum ve davranış sergilenmesini sağlamak üzere Üniversitede görev yapan akademik ve idari personele hizmet içi eğitim verilir.

(2) Akademik personelin sınav ve ders uygulamalarının öğrencinin eğitimine yönelik özel ihtiyaçlarına uygun materyal hazırlama ve danışmanlık konusunda eğitim almaları sağlanır.

Sosyal ve kültürel etkinlikler ve imkânlar

Madde 14 - (1) Üniversite, özel gereksinimli öğrencilerin Üniversitenin düzenlediği kültür ve spor etkinliklerine katılmalarını teşvik eder ve bu konuda gerekli kolaylıkları sağlar.

(2) Üniversite, özel gereksinimli öğrencilerin yaratıcı, sanatsal ve entelektüel kapasitelerini geliştirme ve kullanmaları için imkânlar ölçüsünde gerekli tedbirleri alır.

(3) Üniversite Engelli Öğrenci Birimi özel gereksinimli öğrencilere istihdam imkânları ve mesleklere ilişkin bilgilendirme yapar.

Hizmetlerden yararlanma

Madde 15 - (1) Bu Yönergede belirtilen hizmetlerden yararlanılabilmesi için Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde eğitim alan özel gereksinimli öğrencilerin Üniversite Engelli Öğrenci Birimine yazılı olarak başvurması gerekir.

Afet ve Acil Durumlar

Madde 16 - (1) Afet ve acil durumlarda özel gereksinimli öğrencilerin bulundukları mekanı güvenli bir şekilde terk edebilmeleri için ilgili birim tarafından gerekli düzenlemeler yapılır.

Yürürlük

Madde 17 - (1) Bu yönerge Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yönetme

Madde 18 - (1) Bu Yönerge hükümlerini Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Rektörü yürütür.

*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Senatosunun 17/12/2020 tarih ve 2020/24/I sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

